

תשל"א

חג החרות של תשל"א, קיבל משמעות אקטואלית. היציאה מעבודות לחרות הפכה בו מהגדה של זכרונות העבר למציאות אקטואלית. בפעם הראשונה היה זה בפסח השנה בו קיבלה עליית יהודי ברית-המועצות צות מיפנה דרמטי.

במקום קבוצות וכודדים, להם הגיעו עד כה שלטונות ברית-המועצות לעזוב לישראל, אל, יצאו השבוע מברית-המועצות והגיעו לחינה, תוך יום אחד, כמה מאות יהודים מכל רחבי ברית-המועצות.

האם היה זה מעשה חד-פעמי, או שמה הוא בישר על תחילת אכסודוס מודרני?

הממשלה

מוסד של תבונה

וחוכמה מדינית

כמעט כל סקר של דעת-קהל הנערך ב"ארץ, חוזר ומאשר כי רוב הנשאלים תומכים תמיכה מלאה במדיניות הממשלה בתקופה בה נערך הסקר. הרוב בו זוכה הממשלה במישאלים הוא לעיתים קרובות הרבה יותר גדול מהרוב בו זכתה בעבר בבחירות.

למזלה של ממשלת-ישראל, מוגנים דינניה ושיבותיה בחוק מיוחד. כתוצאה מכך יש פער עצום בין תדמית העם על ממשלתו לבין המתרחש בה באמת. ספר שיצא לאור בימים אלה עלול להרוס את תדמיתה של הממשלה כמוסד של תבונה, הגיון וחוכמה מדינית, בעיני כל מי שיקרא אותו.

שדר מהבית הלבן, ספרו של הכתב הי מדיני של היומן הארץ, דן מרגלית, עוסק בתולדות ממשלת הליכוד הלאומי מאז ה בחירות של 1969 ועד התפרקותה ב-1970. בד בבד עם סקירת המאורעות הפוליטיים והצבאיים, מרחח מרגלית על מה שהתחולל במקביל מאחורי הקלעים.

כמה מהגילויים המעניינים של דיווח זה: ● ההחלטה על ההפצצות בעומק מצ' ריים התקבלה על-ידי הממשלה אחרי שגרי אה היה לה שהאמריקאים מעוניינים בכך. האסמכתה לדעה זו היתה: התבטאות של אישיות אמריקאית בכירה במסיבת קוקטייל בבית פרטי. כמה מהשרים ביקשו הוכחה חותכת יותר לתמיכת האמריקאים בהפצצות, ואז נענו כי ארצות-הברית לא תתתום על מיסמך רשמי בו היא מבקשת מישראל להפ ציץ בעומק;

● ההחלטת צה"ל להקים מעוזים בקו ה תעלה, כדי לחסום על-ידי כך את התעלה ולמנוע לא אפשרות לפתיחתה, נפלה אף היא על סמך רמז אמריקאי, ממנו הבינה ירושלים כי ארצות-הברית מעוניינת בחסי מת התעלה.

● כאשר טענה ראש הממשלה, גולדה מאיר, בזמנו, כי בעת הדיונים על ההפצצות בעומק לא נלקחה כלל בחשבון אפשרות התערבות סובייטית בקרבות, היא לא אמרה אמת. אחד השרים העיר בעקבות הצהרה זו: "כדאי לראש הממשלה לרענן את זיכ רונה בקריאת הפרטיכלים משיבות הממ שלה ריעודותיה".

כמו בג'רדדים, גילויים מאלפים נוס פים בספר:

● כאשר העלה שר-החוזר אבא אבן, ב פברואר 1970, את הצעתו שישראל תצא במיתקפת שלום, התנפלה עליו גולדה ב רוגו, עד שאבן הסיך את הצעתו. אבל גולדה הכריחה את אבן להעמיד את הצע תו להצבעה למרות פניות השרים האחרים, שריחמו על אבן. באותה הצבעה הצביעו בעד הצעת אבן רק שני שרי מפ"ם, אבן עצמו לא הצביע בעדה.

● כאשר הופלו ביולי 1970, ארבעה חגיגים מוטיסים בידי טייסים סובייטיים, ב קרב-אוויר עם מטוסי צה"ל, הגיב על כך שר-התיירות משה קול: "למה ארבעה? שניים לא היה מספיק להפליג? היחיד ב ממשלה שהתנגד להפלת המטוסים הסוביי טיים היה שר-האוצר פינחס ספיר.

● בתקופות די קרטייות לגבי גורלה של המדינה, היו היחסים בין ראש הממ שלה לבין שר הביטחון גרוועים עד כדי כך, שהם לא דיברו ביניהם, ושר המשט רה, שלמה הלל, היה נאלץ להתרוצץ בינ הם כדי להעביר את דברי האחד לשני, כמעט כמו בגן-ילדים.

עורייית-השחיתות הגדולה ביר תר של החודש לא תופיע בעיתונות. כי הגיבורה העגומה של פרשה זו היא העיתונות עצמה.

אם אפשר לקנות את העיתונות הי ישראלית?

אדם תמים ישיב מייד בשאלה: איך אפ שר לקנות עיתונות שלמה? מן הסתם אפשר לקנות איזשהו עיתונאי. אבל עיתונות שלמה?

כדאי לבדוק שאלה זו לאור ה מתרחש סביב שביתת הדיילים.

השביתה החלקית של הדיילים במטוסי אל-על נועדה כסנקציה, כדי להשיג הגדלת הצוותות בטיסות מטריימות. יתכן שמתחבאת מאחוריה כוונה להשיג הטבות בשכר.

אין כל אמת-מידה אובייקטיבית לקביעת ה"צדק" של דרישה זו או אחרת.

אבל במיקרה כזה, כמו שביתת הדיילים, יכול הציבור לדרוש כי יניחו לפניו את ה עובדות. למשל: מהו השכר האמיתי של הדיילים? כמה מקבלים דיילים באותה עבו דה בקוויר-תעופה זרים? איך משתווים תנאי העבודה? מהו הציוות בקוויר-תעופה?

ובעיקר: מה הן הטענות המפורטות של שני הצדדים לסיכסוך-העבודה?

אבל אם קיווה הקורא למצוא מידע בסיסי זה בעיתונו, התאכזב.

אך עתון יומי אחד בישראל לא מצא לנכון להגיש את טענות הדיילים.

אך פרצה השביתה, פתחה ה עיתונות - כולל ה - בעקפה היס טרית, כאילו שם השוחט את ה חלף על צוואר האומה.

כמה עיתונים מסרו את הידיעה בעמוד הראשון, תחת כותרת ראשית או כמעט-רא שית. כולם פירסמו בהרחבה את דברי דובר אל-על. איש לא פירסם את הטענה הנגדית. התמונה הכללית, הא חיד ה, שהופיעה ב עיתונים, היתה שהנה כנוספיה של גאננסט רים, הטובעים ממש בבור-שומן, יש להם החוצפה התהומית לסחוט תוספת על שכר המלכים שהם מקבלים עבור בטלה מאורגנת. פורסמו רשימות של שכר (כולן) לא רישומיות, מפי "מקור מוסמך". לא היה צורך בחקירה עיתונאית - די היה במח שבה אובייקטיבית מינימלית - כדי לדעת שמיספרים אלה מוכרחים להיות כוז בים. כי משכורות-הגטו שצוטטו (1800 ל"י נטו לדייל ותיק, מלבד אש"ל עצום בור לורים, 350 ל"י אחוונים במכירות וכ"ו) היו שוות למשכורות-ברוטו של למעלה מ-5000 ל"י לחודש.

זה מגוחך, אבל שום עיתונאי לא חקר. אף עיתון אחד לא פיר סם אף כתבה אחת של חקירה אובייקטיבית, מפי שני הצדדים. כליהתקשורת היחיד שיעשה זאת היה שידורי ישראל, בתוכנית חיום הזה, בו הוק דשו כמה דקות לעימות דוברי הצדדים.

ה קרה? אך זה יכול לקרות? התשובה היא פשוטה עד להד הים, מעשית עד כדי לזעזוע. אל-על השתלטה על העיתונות הישראלית כולה, פשוטו כמשמעו.

היא עושה זאת בשתי דרכים: ● אל על היא מפרסמת גודלה של מוד עות. שום עיתון לא יעז להרגיז אותה. אבל סיבה זו היא כאין וכאפס לעומת השניה, המכרעת:

● מאז קום החברה ועד היום, היא מחלקת בנדיבות פנטסטית כרטיסים-חינם לעיתונאים. מכרטיסים אלה נהנים כל העיתונאים, אך במיוחד עורכי-העיתונים והכתבים לענייני תעופה.

כתוצאה מכך יכולה החברה להיות בטור זה ששום עיתון ישראלי לא יתייצב לעולם לימין שובת כלשהו באל על. בימי השביתה

El Al. From London, Paris, Amsterdam, Brussels, Zurich, Frankfurt, Munich, Vienna, Rome, Athens, New York, Tel Aviv, Teheran, Nairobi and Johannesburg. See your Concierge or Travel Agent. EL AL Israel Airlines.

האם זה שקר?

מודעה זו של "אל-על" זכתה בפרסים בינלאומיים. היא מפריכה לחלוטין את טענת "אל-על" השבוע, כאילו הדיילים מתבטלים ברוב זמן הטיסה, יכולים לישון בה שעות ארוכות וכו' - טענה שכל נוסע יודע שהיא שקר. עבודת הדיילת היא אחת המפר כות ביותר, ביחוד מאז טיסות-הסילון המהירות. כפי שאומרת המודעה: "נא להדק את החגורות... נא להתיר את החגורות... שבווען...! כרית...! תלכות את ה מעיל...! האם נוח לך...! גברתי... "אל-על" פירושו "אל השמים", אדוני... פשוט לחץ על הכפתור... פשוט משוך בידית... כן, אדוני... לא, אדוני... קפה, תה או חלב...! מסטיק...! קצת פירות...! כן, גברתי... כן, אדוני... לא, אדוני...! קפה, תה או חלב...! שתי כוסות מארטיני הם הגבול, אדוני... אסדר את זה...! אני בת 23, אדוני... אסור לנו, אדוני... הכנפיים תמיד עושות זאת...! לא, גברתי... קפה, תה או חלב...! מרגיש יותר טוב...! פשוט לחץ על הכפתור... פשוט משוך בידית... עוד כרית...! זה נחמד באמת... הנה ארוחת הערב... לא, אדוני... אנא, אדוני... יותר קפה...! נא להדק את החגורה... שלום... שלום... אני מרגשה כאילו הלכתי ברגל כל הדרך מתל-אביב עד לכאן. - באמת הלכתי!!!

טוס ב"אל-על" - ושתוק!

הגודלה של הטייסים, הותקפו השובתים מימין ומשמאל, על-ידי כל העיתונים (העי תון היחיד שתמך בהם היה העווגם הזה). עתה חוזרת תופעה זו.

שבוע, בעוד השתוללות העיתונות נגד הדיילים החמסנים היתה בעי צומה, יצא מן הארץ מטוס שכל נוסעיו טסו בחינם. הוא נועד, כביכול, לפתוח את הקו החדש לקנדה. בעיתונות סופר על איומם של סבלי ל-מל התעופה לשבות, מפני שלא קיבלו כרטי ס-יחיים. הקורא אמר לעצמו: "זו חוצפמה". אבל העיתוננים לא סיפרו מי כן טם באותו מטוס. טעו בו, מלבד עשרה פרוטקציונרים של שר-התחבורה שמעון פרס (כולל נהגו האי-